

Son Mesnevihan:

HANAKLI ŞEFİK CAN

(1909-2005)

 Yunus ZEYREK

Şefik Can, Ardahan'ın Hanak ilçesine bağlı Ortakent (Nakalaköy) köyünden Balcioğulları sülâlesine mensup Müftü Mehmet Tefvik Balcı'nın oğludur. Annesi Hanak-Carısxev köyünden Gülşen Hanımdır.

Balcioğlu ailesi, öteden beri okumuş, çevrenin önde gelen ve ehli dil kişileri çok bir aile olarak bilinmekteydi. Bu ailenin XIX. yüzyılda ileri gelenleri, iki kardeş olan Molla Bedel ve Hüseyin ağadır. Hüseyin ağa, aynı zamanda müsellimdi. Molla Bedel ise lâkabından da anlaşılacağı üzere molla idi. Molla Bedel'in oğlu, ulemadan, müderris Hacı Hilmi Efendi, 1850'li yıllarda Erzurum'da tahsil görmüş ve 1888'de ikinci defa Hacca gittiği sırada Mekke'de vefat etmiştir.

Hacı Hilmi Efendinin iki oğlu vardı: Birisi Mehmet Tefvik Efendi, diğeri Mehmet Şükrü Efendi. Bu iki kardeş de müftü olup birçok meziyetlere sahip bulunmaktaydılar.

Küçük kardeş olan 1877 doğumlu Şükrü Efendi, hattat ve şairdi. Ağrı-Tutak Müftülüğü yapmış, yine burada vefat etmiştir. Onun oğlu Salim Balcı (1896) da şair ve öğretmendi.

Mehmet Şükrü Efendinin kendisinden altı yaş büyük ağabeyi Mehmet Tefvik Efendi, 17 Eylül 1874'te baba ocağı olan Hanak'ın Nakalaköy'ünde dünyaya gelmiştir. Memleketi, 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı (93 Harbi) felâketiyle Rusya'ya bırakılınca aile 1880 yılında Erzurum'a muhacir olmuştur. M. Tefvik Efendi, bu muhacerette altı yaşlarındaydı. Erzurum medreselerinde tahsil yaparak 28 yaşında icazet/diploma almıştır. 1902 yılında pasaportla doğduğu memlekete gelmiş, burada evlenmiş ve bir yıl kaldıktan sonra Erzurum'a dönmüştür. Erzurum'da açılan Muallim Mektebi'ne de devam ederek öğretmenlik diploması almıştır.

Arapça ve Farsçayı da okuyup yazacak derecede bilen M. Tefvik Efendi, 1903-1906 yılları arasında Erzurum Kız Ortaokulunda Arapça-Farsça muallimliği yaptıktan sonra şimdi Ilıca ilçesine bağlı olan Tebrizcik köyü medresesine müderris olarak tayin edildi. 1911 yılına kadar bu görevde kaldı.

M. Tefvik Efendinin büyük oğlu Şefik, 1909 yılında işte bu köyde dünyaya gelmiştir.

M. Tefvik Efendi, Şeyhülsîlâmlık makamının emri üzerine 23 Ağustos 1911'de Bayazıt sancağının

Tutak kazasına müftü olarak tayin edildi. Burada bulunduğu sırada Said Nursî kendisini ziyaret etmiş, bir gece misafir olmuş ve Tefvik Efendinin şerhettiği bir esere de takdirname yazmıştır.

Tutak, 8 Mayıs 1915'te Rus işgaline uğrayınca evini barkını, çok değerli kütüphanesini ve bütün evrakını bırakan Tefvik Efendi, çoluk çocuğunu alıp kendi ifadesiyle, 'kış günü can acınacak perişan bir surette, piyade olarak hicret' etti.

Bu göç hikâyesi, onun bir şiirinde şöyle anlatılmaktadır:

İlâhî, hamemi şirin-zeban et,

Sözüm makbul-i bezm-i ârifan et.

Bu mektubu işiten ehl-i idrak,

Seher gibi yakasın eylesin çâk.

Azizim Hacı İbrahim Efendi,

Maarif bağının serv-i bülendi;

İşit, tarif edeyim macerayı,

(Unutulmuş mısra) ...

Çün düşmen geldi Tutağ'a yanaşdı,

Belâ bahri taşıp başlardan aşdı.

Vesaitden eser yokdu arada,

Çoluk çocuk yola düşdü piyada.

Kimi ağlar, kimi feryad ederdi,

*Alıp başını bir yana giderdi.
Kimi kadın, sabisini atardı,
Yolun üstünde kor, berfe katardı.
Fakir de, arkama aldım Şefik'i,
Zaruri onların oldum refiki.
Biraz gıtdim, yoruldum, yolda kaldım,
Bırakdım çocuğu, çünkü bunaldım.
Biraz da validesi aldı anı,
Çocuğuna acıdı, yandı canı.*

Kelimeler:

Belâ bahri: Dert denizi.

Berf: Kar

Çâk eylemek: Yırtmak.

Çün: Çünkü

Ehl-i idrak: Halden anlayanlar.

Fakir: (Kişinin) kendisi.

Hame: Kalem.

Îlâhî: Ey Allah'ım.

Maarif bağı: Bilgi kültür âlemi.

Makbul-i bezm-i ârifan: Arifler meclisinde beğenilen.

Piyada: Yaya

Refik: Arkadaş

Sabi: Çocuk, bebek.

Serv-i bülend: Uzun boylu, yakışıklı.

Şirin-zaban: Şirin dil.

Vesait: Araba, taşıt.

Zaruri: Mecburi.

Tevfik Efendi, **Yozgat'ın Boğazlıyan** ilçesinin daha önce muhaceretle gelen hemşehrilerinin yaşadığı Toprakpınar köyüne geldi. Burada hayli yoksulluk içinde birkaç yıl yaşadı. 16 Eylül 1918'de yine Şeyhülislâmlık yazısıyla Sivas-**Yıldızeli** Müftülüğüne tayin edildi. Vefat ettiği 1943 yılına kadar bu görevde kaldı.

Çocukluğu ve tahsili: Şefik Can, Tevfik Efendinin çocukları arasında en büyüğüdür. Onun çocukluğu muharebe yıllarının velvelesi içinde geçti. Doğduğu Erzurum'un Tebrizcik köyünde hayatının sadece ilk iki yılını yaşamış, sonra babasının müftü olarak tayin edildiği Ağrı'nın Tutak kazasına gelmiştir. Beş altı yaşlarındayken Birinci Dünya Savaşı'nın uğultularını duymuş, neticede Tutak istilâ edilince kendisini baba sırtında, ana kucağında göç yollarında bulmuştur.

İlkokulu Yıldızeli kazasında okudu. Küçük yaşta babasından Arapça ve Farsça öğrendi.

Mevlâna'yı da yine bu çağında okudu. Hafız ve Sadi gibi edebiyat ve mâna dünyasının büyük isimlerini de bu çağında tanıdı ve onların şiirlerini ezberledi.

İlkokuldan sonra, 1923 yılında girdiği Tokat Askerî Ortaokulundan sonra 1926 yılında İstanbul Kuleli Askerî Lisesinde öğrenime devam etti. 1929'da Harbiye sıralarına oturdu ve 1931 yılında teğmen olarak ordu saflarına katıldı.

Harbiye son sınıfta okuduğu sıralarda babasının ona yazdığı bir mektubun sureti elimizdedir. "*Pederiniz Müfti Mehmed Tefvik*" imzasını taşıyan 27 Nisan 931 tarihli mektupta geçen şu ifadeler, babasının bir evlât hakkındaki duygu, hitap ve güveni hakkında eşsiz bir örnek olup ayrıca aile fertleri hakkında da bilgi vermektedir:

"...*Bu gece saat üçte Refik ile birlikte oturup sana bu mektubu yazıyorum. Şefik, hâşa riyâ değil, size o kadar hasretlendim ki, âh bir kuş ya bir tayyare yahut daha serî bir vâsita ile uça uça gelsem de bir kere didârınızı görsem diye kendime divâne gibi dolanıp duruyorum. Hiç değil oğlum bir taze fotoğrafınızı gönderseniz, belki onunla mütesellî olurum. Ey mektup, sen bahtiyar bir varak-pâresin ki gidip de sevgili oğlum Şefikciğimi göreceksin, didârına mülâkat edip ondan zevk alacaksın. Dün gece seher vaktinde hatırıma geldiniz, göz yaşı dökerek senin için büyük bir duada bulundum. Zannederim o mübarek vakitlerde duamız kabul oldu. Seni Cenâb-ı Allah, vehm ü hayalin bile erişemeyeceği derecelere eristireceğine hiç şüphem kalmadı. Oğlum inşallah sen murad aldın, fakat benden sonra bu yavrucaklar ne edecekler, halleri nasıl olacak bilmiyorum. Muîn ve nâsirimiz ancak Cenâb-ı Hak'dır.*

Şefik can, hamdolsun, duanız berekâtile borcumuzu azaltdık. Nihayet kırk lira kadar bir borcumuz kaldı... Refik, Fevziye mektebe devam ediyorlar. İşte Refik sana acele bir mektup yazdı. Bilmem okunur mu?

Şefik can, herhalde dediğin meşk defterinden 10 kadar gönder. Olur ki yeni yazıya sebep bize zahmet verecekler. Çok çalışıyorum. Aman unutma, dediğin eczalar ile defterleri gönder. İnşallah öbür maaşda yine harçlık gönderirim. Yazıya sebep biçare Bekir Efendiyi çıkardılar. Camide imamet ve hitabet vazifesini ben görüyorum. Mini mini Hayriye gayet güzel sevimli bir

kız oldu. Gören sevmeye mecbur oluyor. Valideniz hürmetle gözlerinizden, çocuklar yani Münire, Fevziye, Refik, Fevzi ellerinden öperler, duanızı dilerler. Mini mini Hayriye bacın, küçücük elleriyle ellerinden öper ve duanızı diler. İşte validesi şimdi karşımda çözdü yavaş yavaş gülüyor, oynuyor. Görmeye mahsus çocuklar başına yığıldı her biri bir taraftan seviyorlar. Fevzi az kalıyor gözlerine parmağını soka. Fevzi çok azıyor, validenize çok zahmetler veriyor.”

Mesleği ve meşrebi: Şefik Can'ın aklında edebiyat öğretmeni olmak vardı. Bu amaçla gizlice İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesine yazıldı. Bu durumu öğrenen komutanlık, onu İstanbul'dan uzaklaştırdı ve Kırklareli'nin Vize ilçesindeki tümene tayin etti. Orada tümen komutanına bir mektup yazan Şefik Can, başladığı Edebiyat Fakültesini bitirmesi için izin istedi. Bu isteği olumlu karşılandı ve üniversitede imtihana alınarak öğretmenlik sınıfına geçti. Öğretmenlik stajını yapmak için, Kuleli Askerî Lisesi Edebiyat Öğretmeni

Tahir Olgun (Tahirü'l-Mevlevî)'un maiyetine verildi. 1935 yılında edebiyat öğretmeni olarak askerî liseye tayin edildi. O, Mevlânâ'ya bağlandı, hocası olan Tahirü'l-Mevlevî'yi mürşit olarak gördü. Tahirü'l-Mevlevî'nin ömrü vefa etmeyince yarım kalan **Mesnevî** şerhini tamamladı.

Şefik Can, küçük yaşta babasından öğrendiği Arapça ve Farsça'dan başka İngilizce, Fransızca ve Rusça da biliyordu. Bu sayede dünya literatürünü tanıma ve inceleme imkânı bulmuş; eski Yunan ve Lâtin edebiyatına gönül vermiş; on bin ciltlik bir kütüphane kurmuştu. Bu çalışmaları sonucunda bütün dünya edebiyatının Mevlânâ'nın eserlerinin yanında 'çok boş ve lüzumsuz' geldiğine hükmetmişti. Şefik Can, Mevlâna hakkında, "O büyük velîyi, en güzel şekilde yine büyük bir velî anlatmıştır: Abdurrahman Câmî Hazretleri, o mânâ dünyasının eşsiz padişahının zâtının değerini ispatlamak için Mesnevî kâfidir. O büyük varlığın vasfı ve üstünlüğü hakkında ben ne söyleyebilirim. O

Peygamber değildir, fakat kitabı vardır, demiştir." demektedir.

1936 yılında, millî şâirimiz **Mehmed Âkif**'i vefat etmeden önce hastanede ziyaret eden Can, onun cenaze merasimine de iştirak etmiştir. Fakat İstiklâl Marşı şâirinin vefatında resmî zevatin kayıtsızlığına ve cenaze merasiminin sönük geçmesine çok üzüldüğünü belirtmiştir.

O yıllarda Mesnevî şerhiyle meşgul olan hocası Tahirü'l-Mevlevî, Arapça ve Farsça bilen bu genç teğmen öğretmeni sevmiştir. Öyle ki onu evine de kabul ediyordu. Bu dostluk, hocanın 1951 yılında vefatına kadar devam edecek hatta ebedî bir dostluğa dönüşecekti. Genç yaşında Tahirü'l-Mevlevî'den Mevlvî hilâfetini aldı. "Nerede bir Allah dostunun ismini duysam onu ziyaret etmek isterdim." diyen Şefik Can, kendi çağında yaşayan mânâ dünyasının önde gelenleriyle görüştü, tanıştı, feyzini arttırdı. Hacı Muzaffer Ozak, İbnülemin Mahmut Kemal, Hacı Hacı

Sami Ramazanoğlu, Konya-Ladikli Ahmet Ağa, Celâleddin Çelebî, Muhammed Raşid Erol, İsmail Hami Danişmend, Ali Nihad Tarlan, Elmalı Hamdi Yazır, Hattat Hamid Aytaç, Abdülbaki Gölpınarlı, Samiha Ayverdi, Annamaria Schimmel, Eşref Edip, Peyami Safa, Şemseddin Yeşil, Ladikli Ahmet Ağa ve Münevver Ayaşlı bunlardandır.

1941 yılında, Miralay Mehmet Refik Pasinler'in kızı Müşfika Hanımefendiyle evlendi. Bu evlilikten Mine ve Gülşen adında iki kızı dünyaya geldi. Bir dostuna yazdığı mektuptan bu evliliğin 1982 yılında sona erdiğini öğreniyoruz. Şefik Can, daha sonra Turgutlu'dan Sabahat Solmazsoy Hanımefendiyle evlenmiştir (1995).

İstanbul, Konya, Kırkkale ve Erzincan askerî lise ve ortaokullarda Türkçe-Edebiyat öğretmenliği yapan Şefik Can, 1965 yılında albaylık rütbesiyle emekli oldu.

Tahirü'l-Mevlevî'den aldığı *Mesnevihanlık* icazetiyle son nefesine kadar Mesnevî derslerine devam etti. Tahirü'l-Mevlevî'nin yarım kalan Mesnevî Şerhi'ni tamamladı. Kendisine **Mesnevihan** unvanı verildi. Konya'da Mevlâna'yla ilgili faaliyetlere katıldı. Bu alanda çok değerli eserler hazırladı.

Şefik Can, bir Mevlâna âşığı ve Mesnevî hâdimi olarak yaşadı denilebilir. Kendisiyle yapılan bir mülâkatta, "On bin ciltlik bir kütüphaneye kurdum. Bu arada Eski Yunan ve Lâtin edebiyatına gönül vermiştim. Hatta bir de Klasik Yunan Mitolojisi kitabı yazdım. Bütün bunları anlatmaktaki maksadım, Hz. Mevlâna'ya körü körüne bağlanmadım. Bütün dünya edebiyatını okudum araştırdım, hepsinin üzerinde çalıştım. Sonunda bütün bunların hepsi Mevlânâ'nın eserlerinin yanında bana çok boş ve lüzumsuz geldi." demektedir.

Yine bu konuyla ilgili olarak söylediği şu sözler de çok anlamlıdır: "O büyük velîyi, en güzel şekilde yine büyük bir velî anlatmıştır. Abdurrahman Câmî Hazretleri, o mânâ âleminin eşsiz padişahının zâtının değerini isbatlamak için Mesnevî kâfidir. O büyük varlığın vasfı ve üstünlüğü hakkında ben ne söyleyebilirim. O Peygamber değildir, fakat kitabı vardır, demiştir."

Ömrünün son günlerini de kendi ağzından dinleyelim: "Ben Birinci Cihan Savaşı'nda, beş altı yaşında bir çocuktum. Nice seneler gelip geçti, bu yaşa geldim. Şöyle geriye baktığım zaman şaşırıp kalıyorum. Cenâb-ı Hak benden birçok şeyler aldı. Fakat aldıklarının yanında lutfedip verdikleri şeyler daha çok. Onun için her zaman Allah'a şükrediyorum. Meselâ kör değilim ama tam göremiyorum. Sağır değilim, fakat konuşmaları yeterince duyamıyorum. Dışarı çıkıp kendi kendime bir yere gidemiyorum. Bir kat merdiveni bile kendi kendime inemiyorum. Sonra, Cenâb-ı Hak gözlerimin görmesini alınca, kitaplarla arama perde indi, okuyamıyorum. Buna rağmen hiç şikâyetçi değilim, hayatımdan, ihtiyarlıktan. Çok memnunum."

"Ne kadar yaşlı da olsam, yine yaşamak istiyorum. Yaşama zevki var içimde. Bunu da kurban olduğum Allah'ım, insanın gönlüne koyuyor. En buhranlı zamanlarımda dahi, yaşamak, biraz daha yaşamak istiyorum. Ben kendim, Cenâb-ı

Y. Zeyrek, Konya'da Şefik Can'ın mezarı başında - 2010

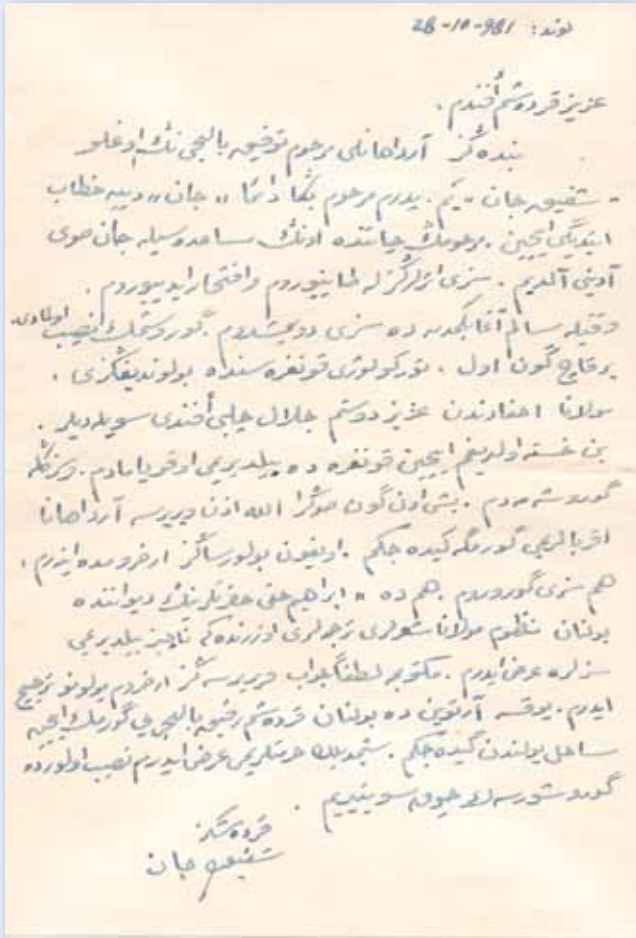
Hak'tan 'bana biraz daha mühlet ver' diye dua isteyemiyorum da, dostlara diyorum ki, benim yerime siz isteyin, çünkü yüzüm yok, Cenâb-ı Hak'a karşı... 96 sene ömür vermiş. 'Daha ne istiyorsun kulum, ne kadar yüzsüzsün!' diyecek, bana. Yani insan ne kadar sıkıntıda olsa da, ne kadar da yaşlı olsa, yine yaşamaktan vazgeçmiyor. Şimdi, üzüldüğüm bir tek nokta var. İnsan ileri yaşlara gelince, ibadetini gereği gibi yapamıyor..."

Vefatı: 24 Ocak 2005'te, Kurban Bayramı günü Hakk'a yürüdü. Vefat haberi, 27 Ocak 2005 tarihli gazetelerde şu ifadelerle yer aldı: "İstanbul'daki evinde vefat eden, büyük ilim ve gönül adamı, son Mesnevihan Şefik Can, bugün Konya-Selimiye Camii'nde kılınacak cenaze namazının ardından, sevenlerinin gözyaşları arasında son yolculuğuna uğurlandı. 96 yaşında ebedî âleme göçen Şefik Can'ın cenazesi, vasiyeti üzerine Konya'da Mevlâna Müzesi yanında bulunan Üçler Mezarlığı'na defnedildi. Can'ın sağlığında yakın dostlarına, 'Mezarımın Hz. Pîr'e yakın olmasını istiyorum. Onun için beni ona yakın yere gömün.' vasiyetinde bulunduğu öğrenildi."

Eserleri: Mevlânâ ve Eflâtun, 1965; Klasik Yunan Mitolojisi, 1970; Mevlâna'nın Rubailer, 2 cilt, 1991; Mevlâna'nın Hayatı, Şahsiyeti ve Fikirleri, 1995; Konularına Göre Açıklamalı Mesnevî Tercümesi, 1997; Divan-ı Kebîr/Seçmeler, 1999; Cevâhir-i Mesnevîye, 2001; Mesnevî Şerhi'nin 5. ve 6'ncı ciltleri (Tahirü'l-Mevlevî'nin tamamlamadığı ciltler), 2000; Göldeste/Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretlerinin Mevlânâ'dan seçtiği 50 şiir, 2001; Mesnevî Hikâyeleri, 2003; Mevlâna/Hayatı Şahsiyeti Fikirleri, İngilizce Çevirisi, 2004.

EK: 1

Şefik Can'ın Pof. Dr. M. Fahrettin Kırzioğlu'na yazdığı bir mektup:

Levent, 28.10.981

Aziz Kardeşim Efendim,

Bendeniz Ardahanlı merhum Teyfik Balcı'nın oğlu Şefik Can'ım. Pederim merhum, bana daima Can diye hitap ettiği için merhumun hayatında onun müsaadesiyle Can soyadını aldım. Sizi eserlerinizle tanıyorum ve iftihar ediyorum.

Vaktiyle Salim ağabeyimden de sizi duymuşdum. Görüşmek nasip olmadı. Birkaç gün evvel Türkoloji Kongresinde bulunduğunuzu Mevlâna ahfadından aziz dostum Celâl Çelebî Efendi söylediler. Ben hasda olduğum için kongrede bildirim okuyamadım ve sizinle görüşemedim. Beş on gün sonra Allah izin verirse Ardahan'a akrabalarımı görmeğe gideceğim. Uygun bulursanız Erzurum'da inirim. Hem sizi görürüm hem de İbrahim Hakkı Hazretlerinin Divan'ında bulunan manzum Mevlâna şiirleri tercümeleri üzerindeki naçiz bildirim sizlere arz ederim. Mektubuma lütfen cevap verirsiniz Erzurum yolunu tercih ederim. Yoksa Artvin'de bulunan kardeşim Refik Balcı'yı görmek için sahil yolundan gideceğim. Şimdilik hürmetlerimi arz ederim. Nasip olur da görüşürsek çok sevinirim.

Kardeşiniz

Şefik Can*

* Bu mektubun zarfı üzerinde Kırzioğlu'nun, "6.XI.1981 Cuma, tel ve mektup" notu var. Bu zarfın içinde aynı tarihli bir de telgraf alındı belgesi var. Öyle anlaşılıyor ki Kırzioğlu bu mektuba hem cevap yazmış hem de telgraf çekmiştir.

EK: 2**Şefik Can'ın hayatında unutamadığı çok önemli bir hadise:**

Yıl 1927, Kuleli Askerî Lisesi öğrencisidir.

O günlerde okul kütüphanesinde Süleyman Nazif'in **Batarya ile Ateş** adlı kitabını okur. Bu kitapta **Şeyh Şamil** hakkındaki bir yazıdan çok etkilenir, Şeyh Şamil'e hayran olur. Bir de göğsünde fişeklik, başında kalpak, sakallı bir resmi var. Rus ordularını bozuyor, zaferler kazanıyor... Onu daha yakından tanımak için başka kitap arayışına girişiyor. Sahaflara, Hacı Muzaffer Ozak'a gidiyor. Orada kitapçı Hulûsî Bey, "**Tahirü'l-Mevlevî, Şeyh Şamil Hazretleri hakkında bir kitap yazdı. Fakat Enver Paşa o kitabı toplattı, Kafkasya'daki Müslümanlara dağıtmak üzere gönderdi. Bu kitabı piyasada bulamazsın. En iyisi sen Tahirü'l-Mevlevî'ye git. Belki onda bir nüsha vardır, rica et, al.**" der. Adresi alır, bir cuma günü tramvayla Aksaray'a iner. Sorarak evi bulur. Bir bahçe içerisinde, iki katlı mütevazı bir ev. Kapağı çalar. '**Tahirü'l-Mevlevî hazretlerini arıyorum.**' der. Kapağı çıkan zat, '**Benim**' der! Kendisini takdim eder: "**Bendeniz Kuleli Askerî Lisesi öğrencilerinden Muhammed Şefik. Sizin Şeyh Şamil hakkında bir kitap yazdığınızı öğrendim. O kitabı bana bir hafta için verir misiniz?**" der. Cevap: "**O kitabı Enver Paşa toplattı, Kafkasya'ya gönderdi. Bende bir adet var. Dışarı veremem, gel yukarıda oku.**" der. Bu cevabı beğenmez: "**Efendim bendeniz Çengelköy'den geliyorum. Zamanım yok, çıkıp sizin odanızda kitap okuyamam. Bana bir hafta için o kitabı veriniz, haftaya bugün size getiririm.**" derse de olumlu cevap alamaz. Üniformalı bir askerî öğrenci olarak kendisine güvenilmediğini düşünür, üzgün bir halde ayrılır.

Aradan seneler geçer. O şimdi Kırklareli-Vize'de bir deniz subayıdır. Memlekette öğretmen sıkıntısı var. Bir gazetede askerî okullara öğretmen alınacağına dair bir haber okur. Üniversitede öğretmenlik imtihanı açılıyormuş. Üsteğmen Şefik, müracaat eder ve imtihanı kazanır. Fakat öğretmenlik yapabilmesi için staj görmesi gerekiyor. Kuleli'de Tahirü'l-Mevlevî'nin mahiyetine verilir! Orada bir sene staj görecekti, o tasdik ederse öğretmen olacak! Eyvah, der! Okulda bulunan

sekiz hoca arasından kendisine bir kitabı kıyamayan adam, şimdi hocası olacaktı! Aslına bakılırsa hocanın da canı sıkılmıştır. Bu genç teğmen nasıl bir adamdır, diye... Yani birbirini istemeyen hoca ve öğrenci... Fakat yakından tanıdıktan sonra bu hadiseyi Allah'ın bir lufu olarak değerlendirecektir. Zira Farsça bilen bu genç teğmen, aynı zamanda Mevlâna'yı da çok sevmektedir. İşte birbirine serin davranan bu iki insanı Mevlâna bir araya getirecektir. Hoca, öğrencisine, "**Boş gününde bizim eve gel. Bundan sonra seninle ayrıca meşgul olayım.**" diyecektir.

Hoca, bir gün genç teğmeni yemeğe alıyordu. Yemekten sonra hocanın kütüphanesini görünce, yıllar önceki hikâyeyi anlatır. Hoca, '**O genç sen miydin?**' der. Arapça bir beyti okutur. Beyitte, "**Dünyada benim sevgilim kitaptır; insan sevgilisini geçici bir zaman için birisine verir mi?**" diyordu. Hoca, ilâve eder: '**Al, bu kitaplardan istediğini götür, oku!**' Teğmen hayrettedir. Yaşanan tatsız olayın sırrını çözmüştür. İlerleyen yaşlarında, "**O hastalık bende de var, kitapları çalıyorlar diye kızlarımdan bile şüpheleniyorum.**" diyecektir.

Haşiye:

Evela, Şefik Can'ın vefatını takip eden günlerde gazete ve internet sayfalarında çıkan kendisiyle ilgili yazılarda, hatta bir kitapta doğduğu köy **Tebriçik** olarak yazılmıştır. Doğrusu **Tebriçik**'tir. Tebriçik köyü Erzurum'a değil Ilica ilçesine bağlıdır.

Saniyen, H. Nur Artıran Hanımın kaleme almış olduğu biyografide "**Çok küçük yaşlarda, Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşımızın getirmiş olduğu sıkıntı, acı ve ıstırapları çok derinden yaşadı. Aynı yıllarda daha küçük bir çocukken annesi Gülşen Hanımı da kaybetti.**" denilmektedir (www.semazen.net). Kendisi Harbiye son sınıftayken (1931) babasının yazdığı mektuptan ve yine babasının Tutak'tan göç etmelerini anlattığı manzumedan anlaşılıyor ki, annesi küçük yaşta vefat etmemiştir. Şu var ki Şefik Can, Gülşen Hanımın yegâne çocuğu olup, baba M. Tevfik Efendi birkaç evlilik yapmıştır. Söz konusu yazıda denildiği gibi Carısxev, kasaba değil köydür ve Ardahan'a değil Hanak'a bağlıdır.

Kaynaklar:

- M. Fahrettin Kırzioğlu, Hanak'tan Yetişen Son Büyük İslâm Bilgini ve Divan Şâiri Müfti Mehmed Tevfik Balcı, *Çıldır Ardahan Hanak Posof*, Ankara, 1966.
- M. Fahrettin Kırzioğlu, Karslı İki Şâir Ailesi, *Doğuş dergisi*, S. 54-55, 1940.
- Sezai Küçük, Şefik Can-Mevlâna ile Bir Ömür, İstanbul, 2008.
- Nur Artıran, Mesnevihan Şefik Can Dede, http://www.semazen.net/sp.php?id=83&page_id=1&menu_id=id17
- Özel mektuplar ve gazeteler.